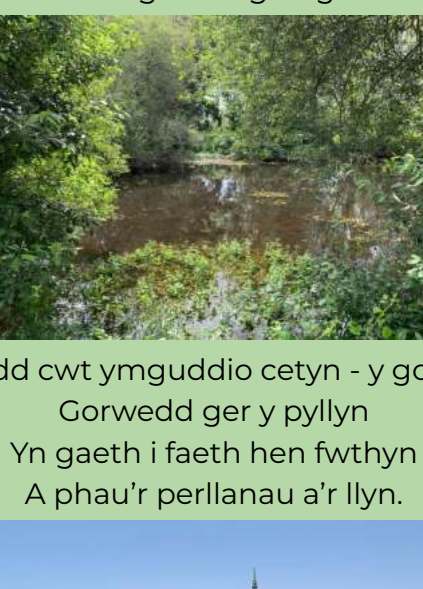

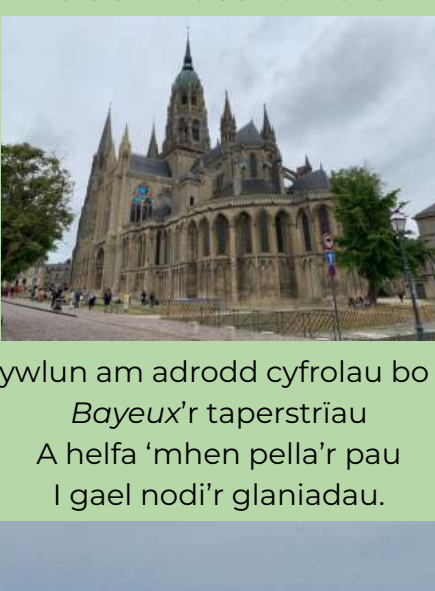
Normandie
(20230630-0708)

'Da'r wawr, yn awr, *allons nous!* - haul a hwyl
Ac *Oh La La* 'n galw!
Hei, ble mae *pays Champrépus?*
Daw'r verre d'or, hyfryd erw.

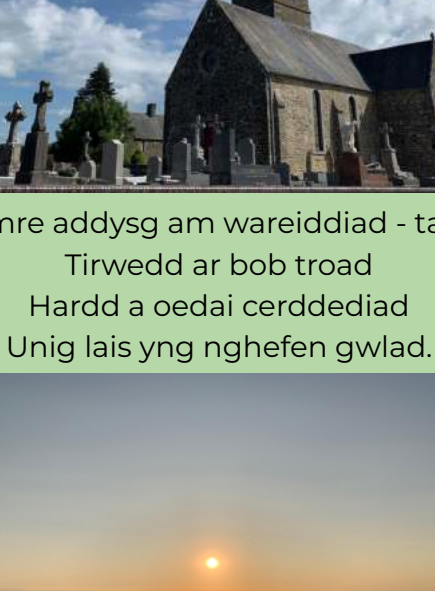
Oriau ar erwau'r Môr Udd - atyniad
Y tônau a'r tywydd
At olyniant o lonydd
Parod i ganfod gite gudd.

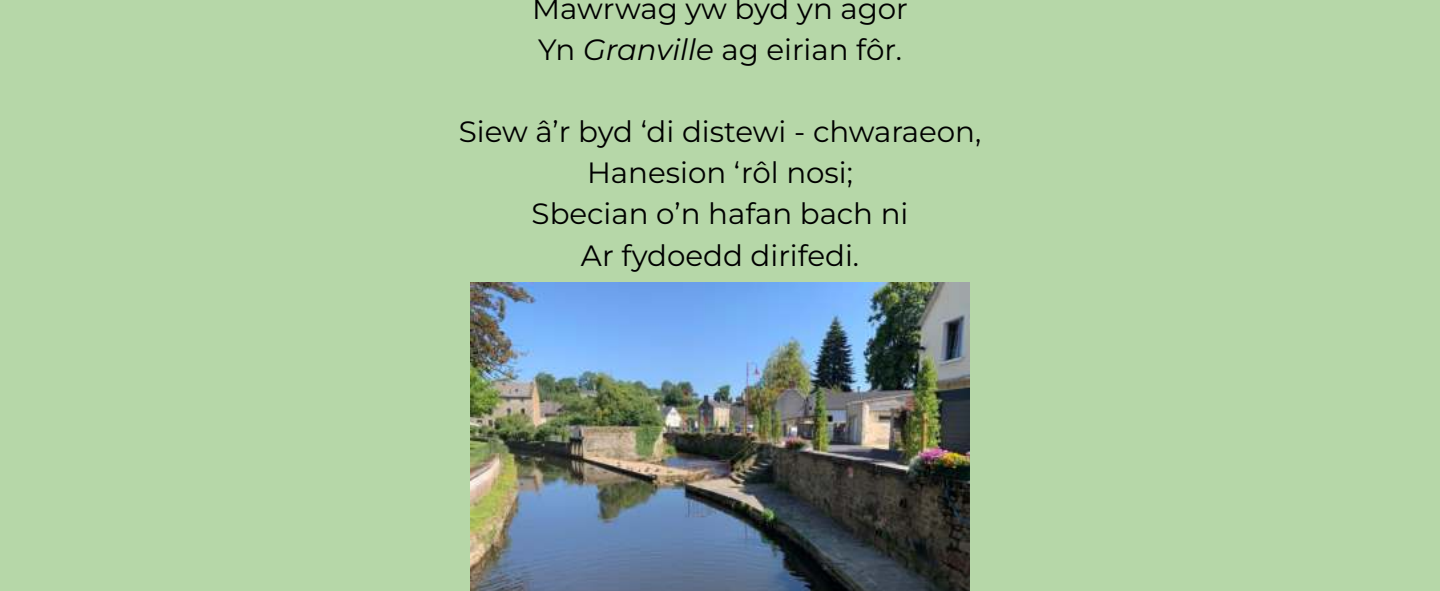
Nawdd cwt ymguddio cetyn - y gorau'n
Gorwedd ger y pyllyn
Yn gaeth i faeth hen fwthyn
A phau'r perllanau a'r llyn.

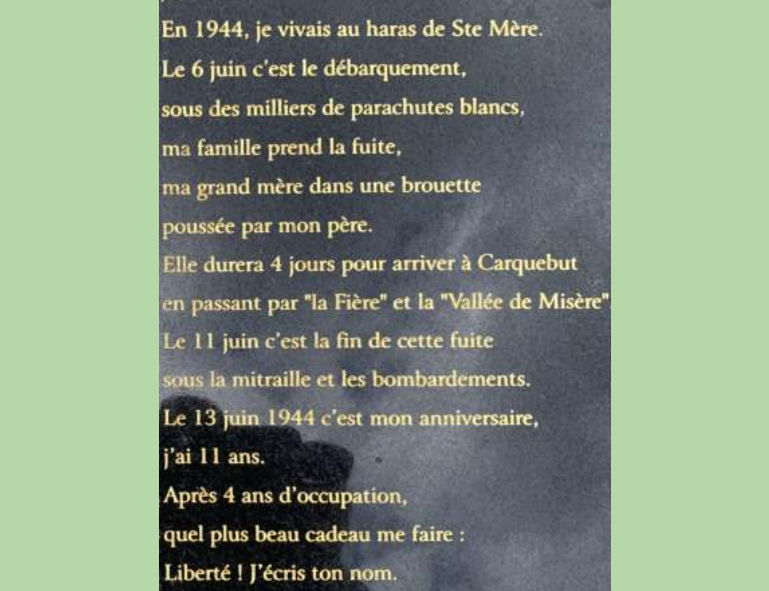
Oed argoel dyddiau dirgel - eiliad
'Da'r wylan a'r awel,
Awyr iach a thŵr uchel
Bore siwrne *Saint Michel*.

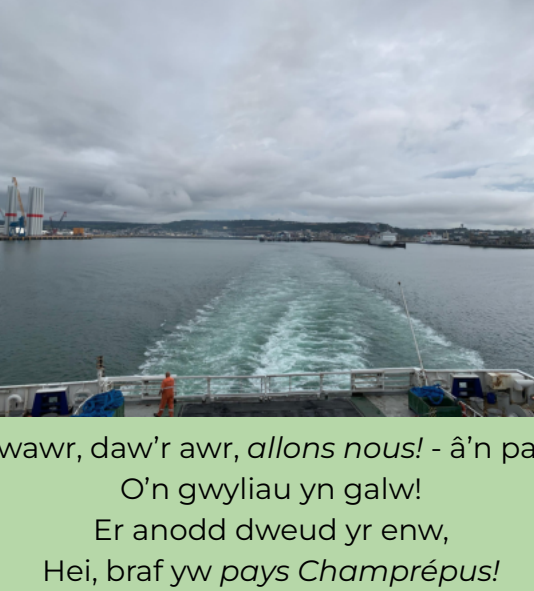
Rhywlun am adrodd cyfrolau bo ael
Bayeux'r taperstriau
A helfa 'mhen pella'r pau
I gael nodi'r glaniadau.

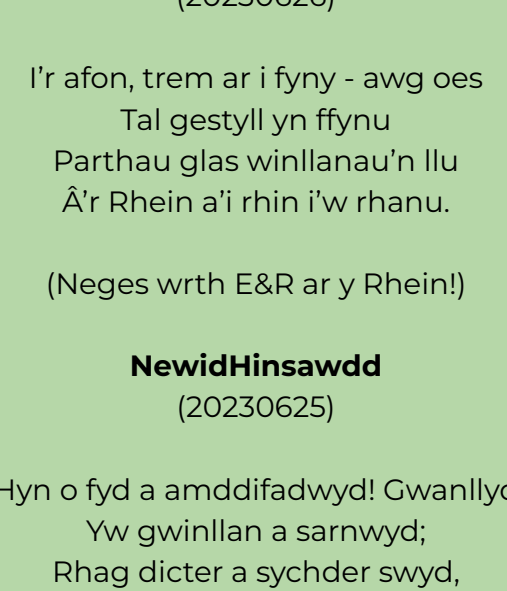
Dyma hanes llynges a llu'r milwyr
Am hela Almaenwyr;
Dyma bae gwae a gwewyr
Yn *Arromanches* ger y mur.

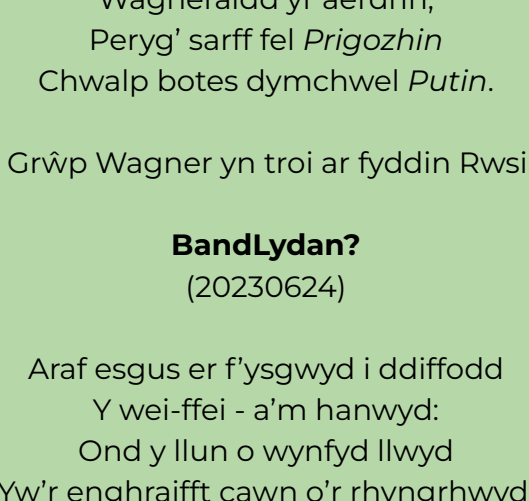
Agweddu ar dref osgeidddig - *un jour*
À *Fougères*, arbenig;
Cangell hen gastell a gwig,
Oriol daear Lydewig.

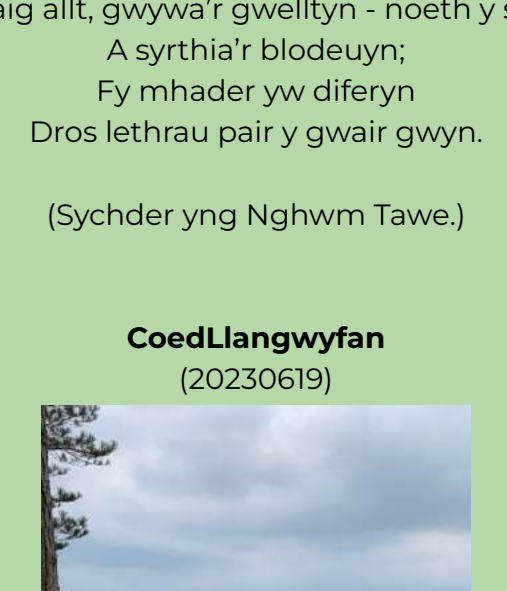
Camre addysg am wareiddiad - taro'r
Tirwedd ar bob troad
Hardd a oedai cerddediad
Unig lais yng nghefen gwlad.

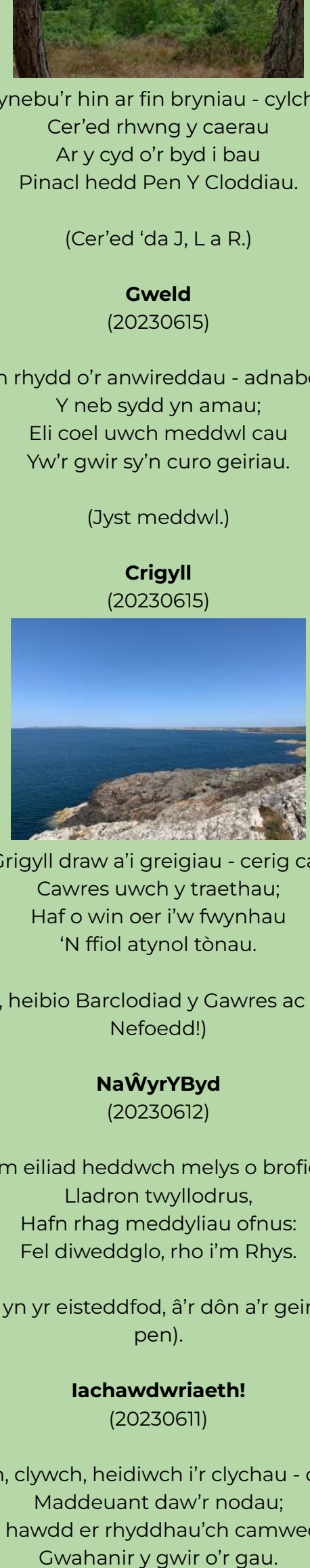
Chwaeth â'i rhamant uwch ieithor - am wychliw
Yw machlud o drysor;
Mawrwag yw byd yn agor
Yn *Granville* ag eirian fôr.

Siew â'r byd 'di distewi - chwaraeon,
Hanesion 'rôl nosi;
Sbecian o'n hafan bach ni
Ar fydoedd dirifedi.

Yn natur hyf pentrefyn - odlau hoen
Cydllynu a pherthyn;
Mae angor ein hyfory
Yn *Villedieu* dan ofal dyn.

Atgofion meirwon *sur mère* - y meysydd
Ymosod, a'r balchder
Am boen a grym a baner;
Atgofion gwirion *la guerre*.

'Da'r wawr, daw'r awr, *allons nous!* - â'n parthau
O'n gwyliau yn galw!
Er anodd dweud yr enw,
Hei, braf yw *pays Champrépus!*

(Gwyliau gwirioneddol neis yn Normandie gyda JKChDTE. Mynd i Mont S. Michel, Bayeux, Arromanches, Fougères, Granville, Villedieu a S. Mère Église; ac oriau yn y bwthyn yn darllen a mwynhau.)

YRhein
(20230626)

I'r afon, trem ar i fyrry - awg oes
Tal gestyll yn ffynu
Parthau glas winllanau'n llu
Â'r Rhein a'i rhin i'w rhanu.

(Neges wrth E&R ar y Rhein!)

NewidHinsawdd
(20230625)

Hyn o fyd a amddifadwyd! Gwanillyd
Yw gwinllan a sarnwyd;
Rhag dicter a sychder swyd,
Môr o heddwch fy mreuddwyd.

CwDEtâ?
(20230624)

Si ysol cynyllwyn asasin yn awr
Wagneraidd yr aerdryn;
Peryg' sarff fel *Prigozhin*
Chwalp botes dymchwel *Putin*.

(Y Grŵp Wagner yn troi ar fyddin Rwsia.)

BandLydan?
(20230624)

Araf esgus er f'ysgwyd i ddiiffodd
Y wei-ffe! - a'm hanwyd:
Ond y llun o wynfyd llwyd
Yw'r enghraifft cawn o'r rhyngrhwyd.

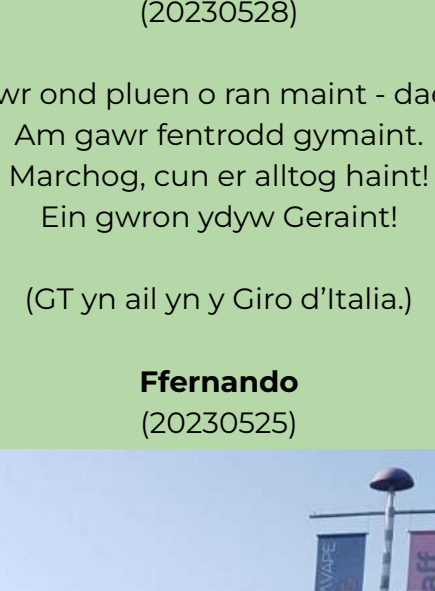
(Newid wei-ffe! yn RH, ond meddwl hwyrach y byddai'n well hebdo o gwbl.)

Gwlaw?
(20230624)

O graig allt, gwywa'r gwelltyn - noeth y serth,
A syrthia'r blodeuyn;
Fy mhader yw diferyn
Dros lethrau pair y gwair gwyn.

(Sychder yng Nghwm Tawe.)

CoedLlangwyfan
(20230619)

Wynebu'r hin ar fin bryniau - cylched
Cer'ed rhwng y caerau
Ar y cyd o'r byd i'bau
Pinael heddd Pen Y Cloddiau.

(Cer'ed 'da J, L a R.)

Gweld
(20230615)

Yn rhydd o'r anwreiddau - adnabod
Y neb sydd yn amau;
Eli coel uwch meddwl cau
Yw'r gwir sy'n curo geiriau.

(Jyst meddwl.)

Crigyll
(20230615)

I Grigyll draw a'i greigiau - cerig caer
Cawres uwch y traethau;
Haf o win oer i'w fwynhau
'N ffiol atynol tnanu.

(Rhedeg ar hyd Traeth Crigyll, heibio Barclodiad y Cawres ac i ben bryn, cyn oifad yn y môr! Nefoedd!)

NaWyrYByd
(20230612)

Am eiliad heddwch melys o brofion
Lladron twyllodrus,
Hafn rhag meddyliau ofnus:
Fel diweddglô, rho i'm Rhys.

(MM yn canu trefniant o "Rhys" yn yr eisteddfod, â'r dôn a'r geiriau'n mynd rownd a rownd yn y pen).

Iachawdwriaeth!
(20230611)

Clywch, clywch, heidiwch i'r clychau - o Dduw
Maddeuant daw'r nodau;
Cam hawdd er rhyddhau'ch camweddu,
Gwahanir y gwir o'r gau.

(Clychau San Pedr yn glir y bore 'ma; dwysedd awyr uchell!)

CynCysgu
(20230611)

Seintwar wedi hirymaros - fel dydd,
Gofal Duw'n ymddangos;
Grym pader yn nyfnder nos,
Heddwch yr oriau ddinos.

(Eistedd ar y stepyn drws neithiwr â'r byd i gyd yn dawel ac yn ffres wedi'r gwlaw tyrfe.)

EstIlein
(20230610)

Grwn hudol, gwawr o nodyn yw effaith
Cyffwrdd ar y 'sbardyn;
Hoff yw hirdaith mewn ffyrdd
Ac aur eiriau'r gwdi-hw.

(T yn joio!)

NewidHinsawdd
(20230610)

Loes tymhestl oes y twymo bo gwyned
Begynau yn cilio;
Fel drws i orllof dro
Olywn hanes El Niño.

(Ail-adrodd haf cynnes rhyw ddegawd yn ôl o achos effaith El Niño.)

MyndÂmDro
(20230610)

Tro gwahanol, nefol nwyd arlwy hin
Ar lannau'r dofn Ddyfrdwy
Dydd gwyn, dilyn glyn o Gfwyd
I Gorwen ac i Gynwyd.

(Mynd am dro dydd Mercher gyda H.)

MisMehefin
(20230603)

Llewyrch llafur brodyr braf - â'u lliwiau
Dros yr erwau'n araf
I greu darlun nefyn haf
Glyn blodau'r 'menyn mwynaf.

(Blodau 'menyn yn eu gogoniant eleni eto ar y ddol.)

Diolech
(20230531)

Heddi ei weddi yw haeddiant gŵr y groes,
Geiriau gras a moliant;
Ricrwydd pader nawdd Bernant,
Rhodd i'w blwyf a'r Ffordd i'w blant.

(B. yn rhoi'r gorau i bregethu.)

DerotsGG
(20230531)

Odlau erwau'r Graig Arw - nodau gwawr
Hyd y gwyll yn ddrwg;
Rhiniog eco'r hen gwcw
Ac aur eiriau'r gwdi-hw.

("Derots" yw "adar" y nhafodiaith Cwm Tawe. Y gwcw wrth heddi, a'r dylluan yn y nos.)

Gwelliant!
(20230531)

Tybiant o rym ymatebol rhyfedd
Cyfrifiant eithafol;
Trwsio gwaith, gweld ffaith drwy'r ffol
Yn olyniant aml-enwol.

(Cywiro cyfrifiad gwallus â dosraniad *multinomial*.)

AmFore
(20230529)

Mae heddi'n weddi wiwddwys - haul eurwawr,
Alaw'r Tawe hylwys;
Godidocaf, gwynaf gwyys
Yw rhedeg fy mharadwys.

(Am fore. Braidd y gellid gwell.)

BodYnAil
(20230528)

Un mawr ond pluen o ran maint - daeth awr
Am gawr fentrodd gymaint
Marchog, cun er altog haint!
Ein gwron ydyw Geraint!

(GT yn ail yn y Giro d'Italia.)

Ffernando
(20230525)

Wlo'n coelio'r newydd cas - hen geidwad
Yn gadael ag urddas;
Taro o glwyfo'r car bach glas
Ac a-men ei gymwynas.

(Y ffiesta wedi cael ei siwrnai olaf.)

GwaithDyddMercher
(20230525)

I gangen Tŷ'n Y Gongol - a gafael
Gofal arfordirol;
Uwchgryfarfod gwarchodol,
Bendigedig rigmarôl!

(Dydd Mercher cyntaf heb waith, gyda J yn carco D.)

WotsÿpDoc?
(20230521)

Chwaer â nwyf am chwarae'n iach - mynu mynd
'Miwn a mas drwy'r perthach;
Dewis amlwg oed symlach
Yng ngwyn fyd cwningen fach.

(Y ddol dan ei sang o gwningod y bore 'ma.)

ArosMaeOHyd!
(20230521)

Mawr yw'r her: creu Cymru Rydd - crud y creu
'Di credu 'da'n gilydd!
Am unwaith, concro'r mynydd!
Marw'i fyw yng Nghymru Fydd!

(Yn Abertawe am orymdaith YesCymru 'ddoe.)

Coperopolis
(20230520)

Drwy'r *slip*, cip dros Fae Copor - hen obaith
Perffaith tre'r mwyn porfor;
Am wefr y Mwmbwls a'r môr
Mawr glas, fy nhras, fy nhrysor.

(Yn Abertawe ar gyfer gorymdaith YesCymru, â llu atgofion.)

Cyda'rHwyr
(20230516)

Eiliad o hoe, hewl dawel i rywle
Â'r heulyn yn isel
Lonydd, â'r mynydd fel mel,
Yn gyrru hyd y gorwel.

(Gyrru lawr i'r de ar noson hyfryd.)

Éire
(20230427)

I wlad yr hen gariadon - daw eiliad
I weled afallon;
I'n hwyliau, dau dros y don
I harddwch ein Hiwerddon.

Gwawr a gwiib i Gaergybi - a miri'n
Morio dros y weilgi;
Ciplun Dulyn a dwli,
Fel cyffur ein hantur ni!

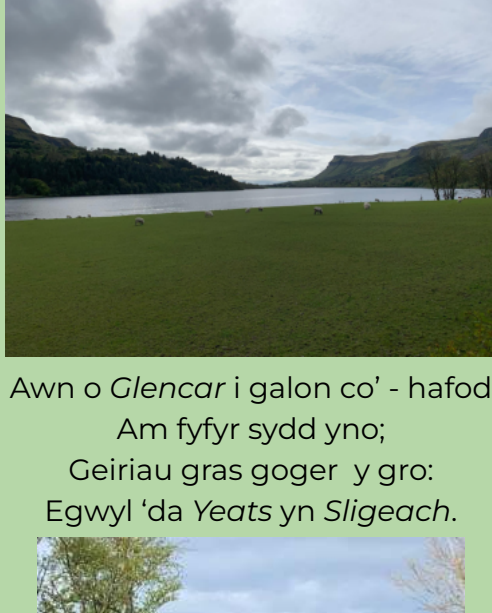

Fferi i Ddinas Ffeiriâu,
Chwarae iach ar lan Loch Rì,
Arwisg a-men *Ros Comáin*,
A heddi a cnawd drwy ffydd *Cnw*,
Cyn holi'r heli'n yr *Helm*.

Cweld carneddau'r bryniau brith,
Hen wydrach yn llawn lledrith.

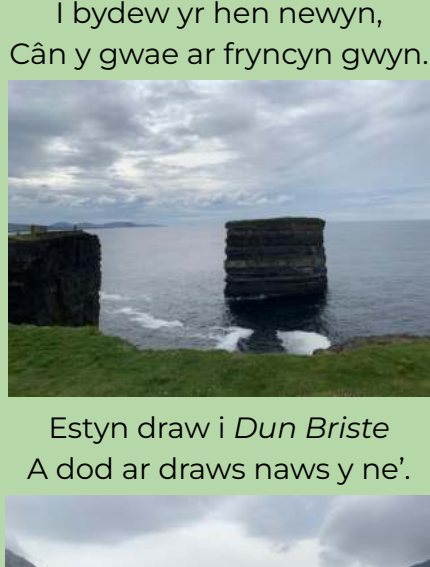

Awn o Glencar i galon co' - hafod
Am fyfyr sydd yno;
Geiriau gras goger y gro;
Egwyl 'da Yeats yn *Sligeach*.

Golygfa bu rhoda'r wig
Cipedrych ar *Craig Padrig*.

Awyr iach, tonau *Achill*,
Traethau arian, marian mil.

I bydew yr hen newyn,
Cân y gwae ar fryncyn gwyn.

Estyn draw i *Dun Briste*
A dod ar draws navs y ne'.

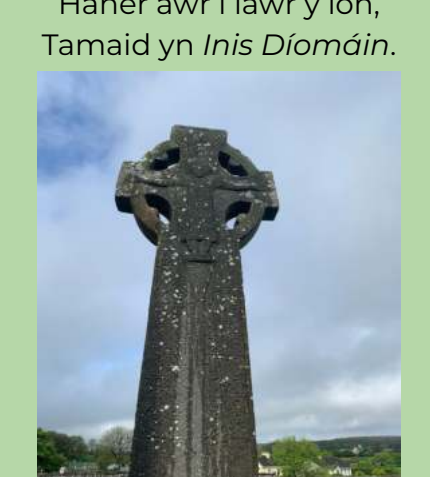
Eto llywio lawr i'r llwch
I *Doolagh* a'i dawelwch.
Dilyn awen heulwen ha',
Cân y môr, *Connemara*.

Melys a moethus y min
Ar daith hyd stryd o eithin.

Cael hoe ger tref An *Clochán*
Cwt a mawn a'r *Quiet Man*.

Mynd i ganfod y meindwr
A glweddâ yn *Achadh na nIubhar*.

Daw *Baile Uí Bheacháin*, i'r de,
Nefolaidd *Cappabhaile*.

Ogofau'r oesau'n *Aill Bhuí*n
Yn barod am y *Boirrin*!

Dewrder, breider *Poll na Brón*,
Hynoded ei atgofion.

Yn llawn swyn ger clogwyn *Chláir*
Mae ewin tonau *Mhothair*.

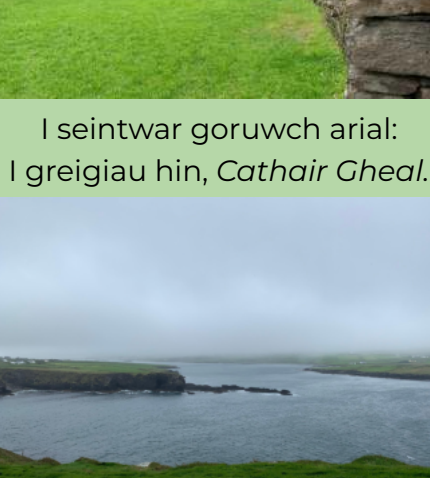
Haner awr i lawr y lôn,
Tamaid yn *Inis Diomáin*.

Yn awr i *Cill Fhionnúrach*
I weld cerflun o'r Dyn Da.
Yn y ffald ar bwys y ffin
Gerllaw, Croes y Gorllewin.

Navs gwlad 'di *Bun na Raite*,
Munud am fywyd a fu.

Yn y gwyrdd, hyd y ffyrdd ffeil
Yn ceisio castell *Caiseal*.

O'r teithiau, oriau hirion,
Ymryddhau ar lanau'r *Leamhain*.

Uwch y bae, pen cae, *cathair*.

Llwydni meini An *Dun Mor*.

Naws hiraethus *Ceann Sratha*.

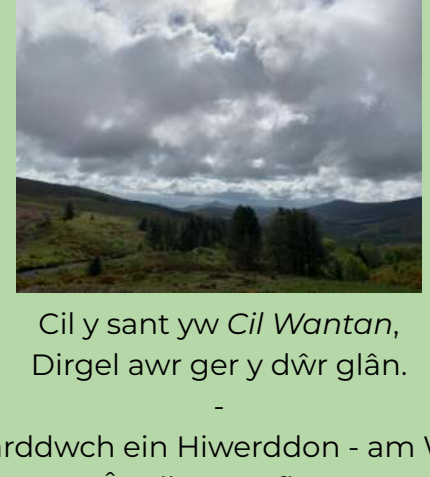
Ysgogiad eiliad dwylan
I ranu o hoen *Breannain*.

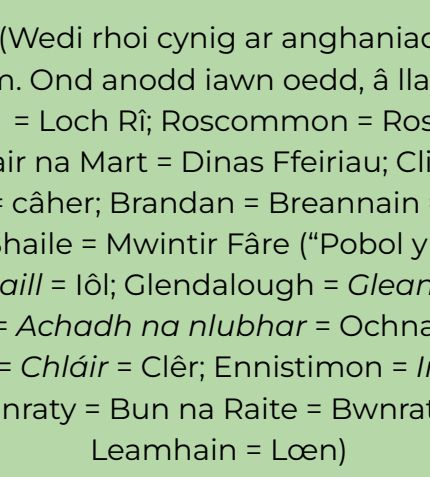
O galon cwm a *Glencar*
Yn chwenych y bwlch anwar!

Egwyl ger hengaer *Stéige*,
Swyn niwl, rhywle is y ne'

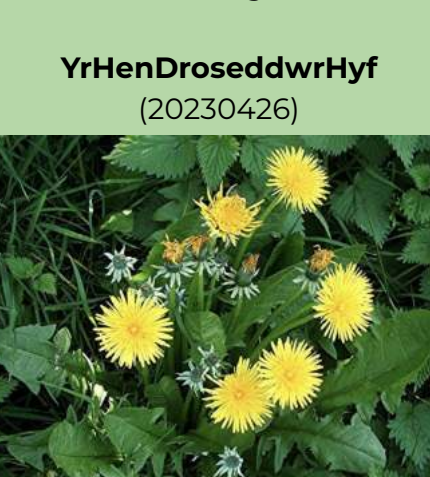
I seintwar goruwch arial:
I greigiau hin, *Cathair Gheal*.

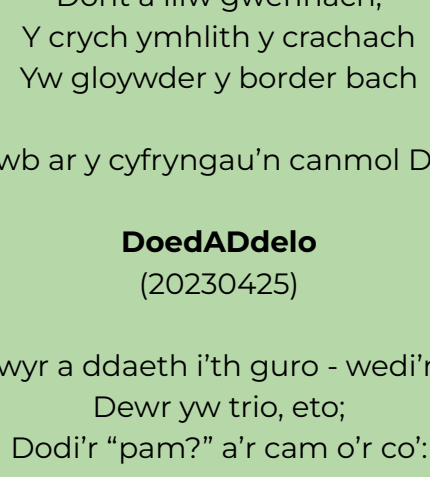
Celwn goger An *Caladh*,
Amhris dewis coffi da!

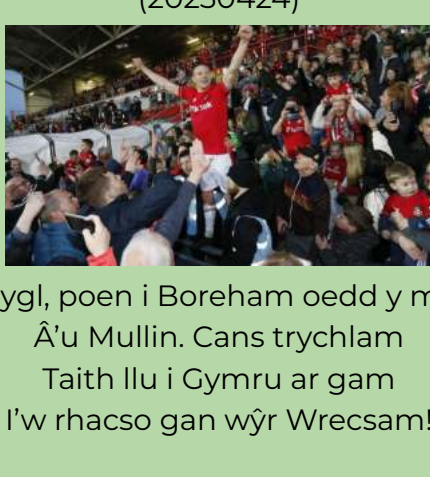
Daw anel uwch a'r *Dún Láich*,
Gris ar ol gris o groeso!

Antur fawr *Mhuintir Bhaile*
Dim ond Affrica i'r de!

Dygnawd ffawd byw ar y ffin,
Dún na Séad a dawns Odín.

Betws ger yr abaty;
Llawr â chlychau'r gog yn llu.

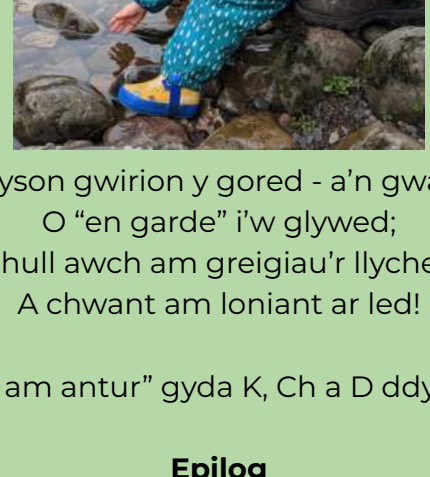
Yn nuwch a gwarth newyn
Gweler breuder, dewrder dyn.

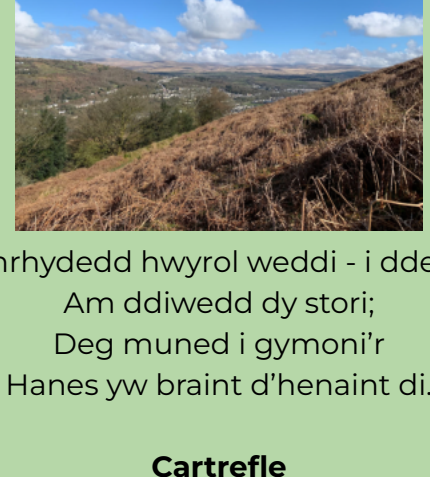
Alawen o'r gorffennol,
Awyr iach yn mhentre *Eochaill*.

Crwydr diddos y *Preziosa*
Cyda'r awel yn hel ha'!
A oes syniad yn swyno
Fel cyfarfod cychod *Cobh*?

Awr padera yn *lorpwn*
Cyffes o hanes yw hwn.

Heidio lan i *Gleann Dá Loch*
Am orig unig yno.

Cil y sant yw *Cil Wantan*,
Dirgel awr ger y dŵr glân.

O harddwch ein Hiwerddon - am Walla
Â mil o atgofion;
Gefeilles ag Afallon
Tir y dâr tu hwnt i'r don.

(Wedi rhoi cynig ar anghaniad

Cymraeg i rhai o'r llefydd y buom. Ond anodd iawn oedd, â llawer o acenion a thafodieithoedd

gwahanol. Laugh Ree = Loch Rí; Roscommon = Ros Comáin = Ros Comáin; Knock =

Cnoc = Cnw; Westport = Cathair na Mart = Dinas Ffeiriau; Clifden = An Clochán = An Clohán;

Burren = Boirrin = Bwren; cathair = cáher; Brandan = Breannain = Bre Nan; Portmagee = An Caladh

= Cala; Sheep's Head = Mhuintir Bhaile = Mwintir Fáre ("Pobol y brenin"); Baltimore = Dún na Séad

= Dvnn na Séd; Youghall = *Eochaill* = Íol; Glendalough = *Gleann Dá Loch* = Glen Da Lo; Sligo =

Sligeach = Sleigo; Aughnacree = *Achadh na nIubhar* = Ochnanwír; Aill Wee = *Aill Bhuí* = Ail Wí;

Moher = *Mhothair* = Mohýr; Clare = *Chláir* = Clér; Ennistimon = *Inis Diomáin* = Enistimon; Kilfenora

= *Cill Fhionnúrach* = Cliffenora; Bunratty = Bun na Raite = Bwnrati; Cashel = Caiseal = CaSel; Laune =

Leamhain = Loen)

Blaguro
(20230427)

Ochor draw i godi'r awen - man gwyn,
Man egino'r arlen;
Cwrlid cnwd y brwd ar bren,
Hir oes i liw'r geiriosen.

YrHenDroseddwrHyf
(20230426)

Awr dehori y dewrach - dant y llew
Dönt â lliw gwerinach;
Y crych ymhlith y crachach
Yw gloywder y border bach

(Pawb ar y cyfryngau'n canmol DYLL.)

DoedADdello
(20230425)

Gwewyr a ddaeth i'th guro - wedi'r traw
Dewr yw trio, eto;
Dod i'r "pam?" a'r cam o'r co:
O'r golled, gwawr i gallio.

3-1
(20230424)

Yn berygl, poen i Boreham oedd y miloedd
Â'u Mullin. Cans trychlam
Taith llu i Cymru ar gam
I'w rhacso gan wŷr Wrecsam!

(Paul Mullin yn arwain Wrecsam yn ol i'r Cyng rhair Peldroed.)

BB
(20230422)

Bri noeth cleber unieithog; *áric-a-brac*
O *Brecon* undonog!
Egin gwlatgar gyda'r gog
O'r chwyn, BANAU BRYCHEINIOG.

(Darllen yr adwaith i erthygl gan Rhiannon Lucy Cosslet yn y Guardian.)

Oosterdok
(20230419)

Tyrd 'nawr â gwên ar drên, ar dram i'r hwy!
Ger yr IJ ar garlam;
Tyrd i lys brys gwŷr brasgam,
Tyrd i weld tref Amsterdam.

(Yn Amsterdam am y tro cyntaf ers cyn COVID. Yr IJ yw enw bae Amsterdam, sef y dŵr mawr yn y

ddinas.)

GerYDŵr
(20230418)

Ymryson gwirion y gored - a'n gwaedd
O "en garde" i'w glywed;
Rhull awch am greigiau'r llyched
A chwant am Ioniant ar led!

("Mynd am antur" gyda K, Ch a D ddydd Sul.)

Epilog
(20230415)

Anrhydedd hwyrol weddi - i ddeall
Am ddiwedd dy stori;
Deg muned i gyroni'r
Hanes yw baint d'henaint di.

Cartrefle
(20230414)

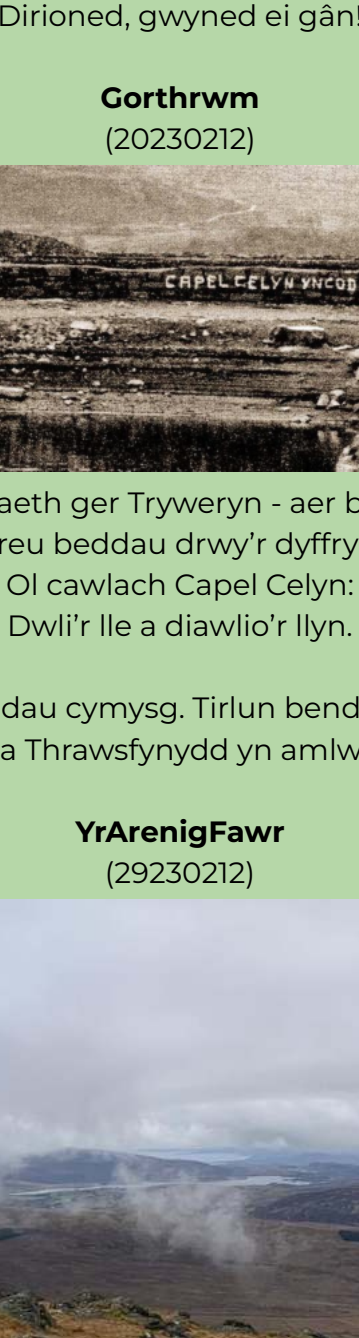

Testament i dalent dyn - tafodau
Â'u geiriau'n creu gworun
Dinas wiu'n llawn lliw a llun
A duwdeb dyfodadun.

Cronbil nwyd y llwyd eu llun - trachwant
A gwiadant a gworun
Pair ysiaid anghredadun,
Llwyfan sarug diffyg dyn.

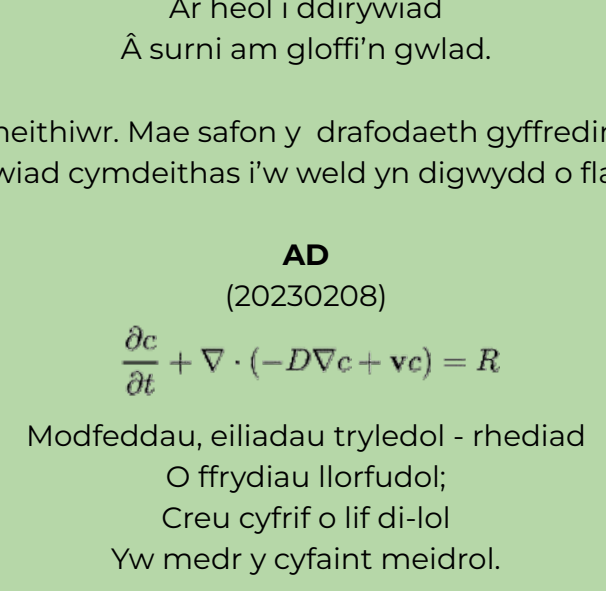
(Mynd eto i'r Bigsmôc, a joio mwy nag arfer, mae'n debyg am fy mod i'n cymryd pethau ychydig yn fwy ara' deg! Ond mae ychydig ddiwrnodau yno'n ddigoni!)

PenblwyddRhif2
(20230213)

Daw awr am ddathliad eiriau er rhanu
Anrhegion y bychan;
Blwyddyn mwy, dwy fydd Dyfan
Dirioned, gwyned ei gân!

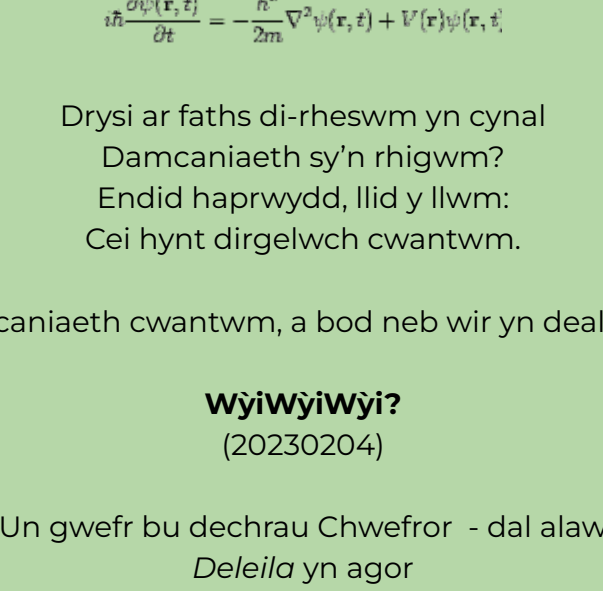
Gorthwrm
(20230212)

Tro hiraeth ger Tryweryn - aer boddï'n
Creu beddau drwy'r dyffryn;
O! cawlach Capel Celyn:
Dwli'r lle a diawlio'r llyn.

(Mynd heibio'r gofeb 'ddoe â themladau cymysg. Tirlun bendigedig, ond creithiau a sgil-effeithiau Tryweryn a Thrawsfynydd yn amlwg i bawb.)

YrArenigFawr
(29230212)

Yn rhugl i Foel yr Eglwys a rhiniau'r
Arenig hyfrydlwys;
Cwpla ar ben copa mae'n cwys
Er oedi ym mharadwys.

(Cerdded 'da R. a T. i lyn Arenig Fawr o lan Lyn Celyn, ac wedyn lan i Foel Yr Eglwys, â golygfeydd hyfryd o Drawsfynydd, Porthmadog a Phwllheli.)

Dadfeilio
(20230210)

Gwae yw rhodd ein "gwareiddiad", ac afraid
Walgofrwydd "datblygiad"

Ar heol i ddirywiad
Â surni am gloffi'n gwlad.

(I. yn gwyllo *QuestionTime* neithiwr. Mae safon y drafodaeth gyffredinol ym Mhrydain mor isel, fel petai bod dirywiad cymdeithas i'w weld yn digwydd o flaen ein llygaid.)

AD
(20230208)

$$\frac{\partial c}{\partial t} + \nabla \cdot (-D \nabla c + \mathbf{v} c) = R$$

Modfeddau, eiliadau tryledol - rhediad
O ffrydiau llorffodol;
Creu cyfrif o lif di-lol
Yw medr y cyfaint meidrol.

(Datrys hafaliad llorffudiant - trylediad, sef *advection-diffusion*, AD.)

AmrywiantAsymptotig
(20230207)

$$\hat{\theta}_N \rightarrow^d \mathcal{N}(\theta_0, \mathcal{I}_N(\theta_0)^{-1})$$

Ysgogiad dysg mathematig - arfer
Â therfan ganolig
Rhydd tebygoliaethol frig
At ateb asymptotig!

(Y ffordd i feintio! ansicrwydd o amcangyfrifon tebygoliaeth fwyaf, sef *maximum likelihood*, pan fod y sampl yn fawr!)

CaeadyBenAchyfrifa!
(20230206)

$$\frac{\partial \mathbf{b}}{\partial t}(\mathbf{r}, t) = -\frac{\hbar^2}{2m} \nabla^2 \psi(\mathbf{r}, t) + V(\mathbf{r})\psi(\mathbf{r}, t)$$

Drysi ar faths di-rheswm yn cynal
Damcaniaeth sy'n rhigwrm?
Endid haprwydd, lliad y llwm:
Cei hynt dirgelwch cwantwm.

(Darllen eto am ddamcaniaeth cwantwm, a bod neb wir yn deall beth mae'n meddwl.)

WyYiWyYi?
(20230204)

Un gwefr bu dechrau Chwefror - dal alaw
Deleila yn agor
At ias y gêm, a chwant sgôr:
Ni chlywi'r rhegi rhagor!

Ar hyd nos ysbrydion isel - gwerthoedd
Gwarthus sgandal dawl;
Gwaeddw'n dros faeddu Gwyddel
I leddfu cryd byd y bêl!

(Gwahardd canu *Deleila* a sgandal bwlio ayyb.)

MasalaZone
(20230202)

Os mynd, da mynd am Indi-ans a hwy!
Masala amdanî!
Dihafal blât o *thali*
Yn lawnder i d'wylider di!

(Wedi blino'n lân, ag awydd noson dawl, ond cytuno mynd 'da rhai o ffrindiau gwaith am gyri yn y *Masala Zone* yn *Covent Garden*, a joio! Yng Nghwm Tawe mae gwyllder hefyd yn meddwl "chiwant bwyd".)

Avanti
(20230130)

Hud olwyniad sy'n atsaïn - ar wincad
O Runcorn yn gelwain;
Clud yw'r cwsy hyd cledrau cain:
Handi serch mynd i Lundain!

(Mynd i Lundain ar y tren.)

Garnadolbenmain
(20230129)

Nesáu 'rwyf i Nasareth - awr antur
I hwntw mewn penbleth!
Fel y dur, mor bur siwd beth
Â chanllaw i Fachynlleth!

(Mynd o Fenllech i gyngerdd côr ym Machynlleth. Mynd ar ffordd ddieithr o Gaernarfon i Borthmadog a Dolgellau. Diolch byth am satnafi!)

YDraffordd
(20230127)

Lledrith wrth droelli adre - chwildroad
Hafaliad a folech
Yn foddion, cyfarfydddech
Theorem chwaeth yr M6.

(Dod nol o Gaerhirfryn.)

IaithYCESair
(20230122)

Hin hwyrnos a iaith y siwrne'n gân llosg
O genillysg Llangollen;
'Mhen ryw awr, tinc daw o'r De'n
Neges oer hen gyseren.

(Iaith y tywydd yn newid wrth fynd lawr i Gwm Tawe.)

Llwydrhew
(20230121)

Noson galed fu, cyn ddued - a 'nawr
Cân y wawr cyn oered;
Ym mhau golau mae gweled
Siew llain o lwydrew ar led.

(Rhewi'n galed neithiwr, a'r anwyd yn diflanu o'r diwedd; cyfle cyntaf i redeg ers pythefnos!)

Eiral
(20230117)

Ysblander, pleser y plu - fel seintwar,
Cwypmp cynar cyn cwnu;
Gwyn ydyw byci 'di gânu,
Urddas dros y diflas, du.

Daw duwdod a dyddodî'n y pluo
Gan nwyfo cynefin;
Daw'r eira wedi'r oeri'n
Wyrth trawsfurfiad, profiad prin.

(Eira dros nos, a mwy heddi.)

ApéAmYPolyn!
(20230116)

Hwn bu'r bwrn un p'nawn Sadwrn sŷn - hawliodd
Gwialen ei nefyn;
Hynod gam mewn tywod gwyn:
Pa hawl oedd planu polyn?

(Danfon llun o ffrynt Aberystwyth at R. a hwnw'n achwyn bod 'na ryw bolyn fflag newydd yn ei ganoll!)

Tŵsis
(2023015)

Afiaraf oddefgarwch - dyma siom
Rhaid Sulio mewn salwch
Tru i drechu poerog drwch
Drwy'r nos, pos atal peswch!

(Anwyd yn fili!)

PwyAWyr?
(20230114)

Dirifedi'r rhiadiol - mapio chwaeth
CMIP6 ar fantol
Can ddilyn rhaid 'ffeiriad ffol,
Suddwn hyd lwybr hinsoddol.

(Yn edrych ar effaith posib newid hinsawdd ar garwedd gwyntoedd a stormydd morol y dyfodol agos. O ran codi rymheredd y byd, mae'r stori'n glir. Ond o ran priodweddau stormydd, mae'r amrywiant a welir rhwng modelau gwahanol, a'r amrywiant hap o fewn unrhyw fodel penodol, gymaint nad oes modd rhagweld dim byd bron ag unrhyw sicrwydd. CMIP6 ("si-mip-chwech") yw'r acronym ar gyfer y gehedlaeth newyddaf o fodelau atmosfferig, a morol-atmospheric a mwy weithiau sy'n cyhyrchu toreth o ddata! Defnyddir y term "llwybr" i ddynodi datblygiad y system ddaearol o dan amodau "scenario" â gorfodi hinsawdd penodol.)

Llinach
(20230113)

Hynod argoel o'r dirgel - hen loffion
O gyron y gorwel;
Hanes hywyr Llansawel
Cofnod parod eu hapêl!

(Dod o hyd i dystiolaeth, o ddilyn ymchwil D&E, taw fy hen hen dadcu (Thomas J 1825-1881, wedi ei gladdu ar y Graig Arw / Pantteg) symudodd i Gwm Tawe o Lansawel, Sir Gâr, a sicrwydd taw hen x3 dadcu oedd Joseph J (1786-1854), cigydd yn Llansawel ar hyd ei oes. Awgryma hyn taw Daniel J (?-1794), y mae ei fedd hefyd o hyd i'w gweld yn Llansawel, oedd fy hen x4 dadcu, efallai!)

Diwlycs
(20230108)

Melyn eiff i'r dim yno - a diben
Mor llawen yw lliwio'r
Oriau tēr o'r llawr i'r to;
Dros y bont, dyrys beinto!

(Peintio ystafell ym Menllech, a malu cwpwrdd â drysau mawr gwyrdr ych a fili! A dal anwyd wrth D.!)

YDdoethion
(20230107)

Aur y nef mewn seren noeth, nos â moes
Thus a myr gwŷr hygoeth;
Coflwn neges eu cyfoeth
Wrth dderbyn y tri dyn doeth.

(Y gwŷr doeth yn ymweld ar y 6ed, yn ôl traddodiad.)

Wedi'rŴyl
(20230106)

Cilia awch can y clychau - dyddiau prid
Oedi dyheadau;
Ol gŵen a hwy! yn gwanhau
O lwydo'r goleuadau.

(Atgofion y Nadoig yn diflanu'n ara' deg.)

Dim?
(20230101)

Dameg, sen, daw megis sim-iwleiddiad
A lwyddodd i godi
Mater, ond trallod nodi
Mai'r twll yn llun dyn yw "dim".

(Darllen erthygl ar sut mae ffisegydd yn dehongli "dim". Mae'r rhan fwyaf o ddehongliadau yn dibynu ar "fodolaeth" trefn fathemategol damcaniaeth cwantwm neu debyg. Ond y dim "pur" yw "dim Plato", lle nad oes hyd yn oed trefn fathemategol yn bodoli. Mae'r dim hwn tuhwnt i amgyffred y gwyddonydd. Sut daeth y drefn fathemategol "i fod" yn y lle cyntaf? A sut yn y byd y mae'n bosib bod dyn yn gallu dehongli'r byd o gwbl?)